

**Конспект
інтелектуальної гри
для дітей старшого дошкільного віку**

«Що? Де? Коли?»

Тема: Знавці української мови

**Підготувала:
Олійник Світлана Володимирівна
вихователь ЗДО (ясла-садок) № 286
«Полунична галявина»**

**м. Запоріжжя
2020**

Актуальність теми: **МОВА** – унікальний засіб прилучення людини до цінностей духовної культури різних поколінь. Виховання з перших років життя інтересу до мови, прагнення до досконалого володіння рідною мовою – це надійний шлях розвитку виразного яскравого мовлення, формування високодуховної особистості, громадської гідності людини. Розвиток мовлення дітей дошкільного віку є однією зі стрижневих проблем сучасної лінгводидактики. Її актуальність зумовлюється пріоритетними напрямками Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Законів України, Концепцій та Стратегій, спрямованими на модернізацію, оновлення змісту, вдосконалення форм, методів і технологій навчання дітей рідної мови та мовленнєвого спілкування.

Мова нерозривно пов'язана з культурою народу, тому, навчаючи дітей української мови, слід ознайомлювати їх одразу з українською національною культурою – творами українських письменників, композиторів, художників, народних митців. У лінгводидактиці ствердився діяльнісний підхід до мовлення, який сприяє підвищенню ефективності методики розвитку мови, дає змогу чіткіше спрямувати роботу на формування мовленнєвих умінь та навичок дітей. Для успішного мовленнєвого розвитку дошкільників важливе місце має вся життєдіяльність, що дає змогу вправляти їх у спілкуванні завдяки застосуванню різноманітних сучасних інтерактивних та ігрових методів і прийомів.

Базовий компонент дошкільної освіти визначає кінцевою метою мовленнєвого розвитку випускника дошкільного закладу сформованість у нього комунікативної компетенції. Дитина, шліфуючи свою звуковимову, поповнюючи лексичний запас, удосконалюючи граматичні вміння, оволодіває навичками мовленнєво-комунікативної взаємодії. Так формується мовленнєва особистість! К. Ушинський дійшов висновку, що людина, позбавлена з дитинства рідної мови, назавжди залишається непотрібним членом суспільства, ніколи не зрозуміє народ, залишиться людиною без Вітчизни.

Мета: Продовжувати активізувати словник дітей відповідно до тематичних тижнів та збагачувати прислів'ями, фразеологічними зворотами; назвами народних символів, традицій, виробів. Продовжувати вчити будувати різні розповіді у певній послідовності. Удосконалювати навички вживання речень різних типів та граматичних форм в ігрових ситуаціях. Закріпити чітку вимову звуку [p], знання українських казок. Розвивати увагу, пам'ять, уміння спілкуватись з однолітками, дорослими та висловлювати свої судження. Виховувати мовленнєву культуру та любов до української мови.

Попередня робота: проведені заняття з розвитку українського мовлення за тематичними тижнями, заняття з художньо-мовленнєвої діяльності, гурткові заняття з народознавства; робота в міні-музеях «Український посуд», «Картини художників України», «Народна іграшка»; читання та розучування творів усної народної творчості, творів українських поетів та письменників; розгляд ілюстрацій; дидактичні, словесні та народні ігри.

Обладнання: ТЗН, мольберти, інтерактивна гра «Стежками казок», дзига зі стрілкою, конверти з завданнями, чорна скринька, необхідні предмети, картина, мікрофон, сова, цифри, схеми, індивідуальні картки, кубок.

Використана література:

1. Дитина в дошкільні роки. Комплексна освітня програма / Наук. кер. К.Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2016. – 160с.
2. Методика навчання української мови в дошкільних закладах / Богуш А.М.; Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1993. - 327с.
3. Народні перлинки для маленької дитинки / упоряд. О. Яловська. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 408с.
4. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку засобами живопису / Зданевич Л.В, Погрібняк Н.В. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2009. – 120с.
5. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект та здібності / К.Л.Крутій. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 1999. – 60с
6. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: Навч.-метод. посібник / А.М. Гончаренко. – К.: Світич, 2009. – 160с.

Хід:

Організаційний момент *(діти стоять біля вихователя).*

Вступна розповідь

- Сьогодні у нас відбудеться засідання клубу «Що? Де? Коли?», під час якого будуть грати: команда знавців групи «Ромашка» та команда педагогів дитячого садка.

- Яка тема сьогоднішньої гри, вам підкаже загадка.

Загадка

По-своєму кожна

Пташина співає,

По-своєму кожен

Народ розмовляє.

А ми вчимо материнську

Нашу мову ... *(українську)*

- Тож тема нашої гри «Знавці української мови». Педагоги підготували з цієї теми 6 конвертів з різними завданнями. Я сьогодні буду ведучою, а Вікторія Олександрівна помічницею, яка буде надавати всі необхідні матеріали.

Правила гри такі: я буду крутити дзигу зі стрілкою, після її зупинки ви будете виконувати завдання в конверті, на який вкаже стрілка. Правильність відповідей будуть оцінювати гості: діти, педагоги, батьки. Також у вас буде можливість один раз попросити допомогу у гостей клубу.

- Для початку гри необхідно вибрати капітана команди. Оскільки ви всі розумні, кмітливі, можна просто використати лічилку, а хто її розповість визначить жеребкування *(діти витягають з ємності картки, розповідає та дитина, у котрої написано на картці «лічилка»)*

Лічилка

А Іван – копитан,

Чим ти коней підкував?

Сріблом - золотом – дзень, брязь,

Будеш славний князь!

- Капітана визначено, займайте місця за столом. Перед тим, як я почну крутити дзигу, пропоную невеличку розминку для всіх присутніх.

Словесна гра «Яка наша українська мова?»

(Рідна, гарна, солов'їна, красива, мелодійна, багата, калинова, співуча, казкова, неповторна, дотепна, дзвінка, виразна, лагідна, ніжна, велична...)

Раунд 1 (ведуча крутить дзигу)

- Конверт із завданням підготувала завідувач Олена Сергіївна. Увага! Чорна скринька! (*Предмети: сопілка, писанка, рушничок, ложка, лялька-мотанка, глечик, мисочка, намисто, серветка, прапорець*)

Мовленнєва гра «Склади речення». Кожному учаснику команди потрібно, не дивлячись, взяти зі скриньки предмет і скласти про нього речення з 4-х та більше слів (*діти промовляють речення*)

- Шановні гості, чи зарахований бал команді знавців? Рахунок гри буде розміщуватись біля Сови - символу Клубу знавців. Тож 1:0!

Раунд 2 (ведуча крутить дзигу)

- Конверт підготувала керівник гуртка з народознавства Юлія Миколаївна. Увага! Картина! (*Помічниця вносить картину О.В. Макаренко «Ярмарок»*)

Розгляд картини. Команді знавців потрібно роздивитись картину та відповісти на наступні запитання (метод багатоканальної діяльності):

- Як можна назвати картину?
- Що люди роблять на ярмарку?
- Що на картині роблять діти?
- Які звуки можна почути?
- Що на картині червоного кольору?
- Що зроблено з деревини?
- Який настрій у героїв?
- Кого або що ви додали б?
- За якими ознаками зрозуміло, що це Україна?

- Добре! Чи зараховується виконання завдання? *(виставляються бали)*

Раунд 3 *(ведуча крутить дзигу)*

- Завдання підготувала музичний керівник Інга Борисівна. В конверті скрипковий ключ. Що це означає? Музична пауза *(всі відвідувачі клубу разом з гравцями стають у коло)*

Українська народна гра «Галя по садочку ходила»

Раунд 4 *(ведуча крутить дзигу)*

- Відео-звернення підготувала логопед Наталія Вікторівна. Увага на екран!

1. Гра з елементами ТРВЗ «Перетворення».

Мета: активізувати лексику за темою «Свійські тварини», розвивати увагу і пам'ять.

Хід гри: діти стають півколом, вихователь по черзі задає запитання, діти відповідають.

- Ти пташка, що в тебе замість рота? (дзьоб)

- Ти корова, що ти даєш людям? (молоко)

- Ти півень, що в тебе на голові? (гребінь)

а на ногах? (шпори)

- Ти собака, як ти розмовляєш? (гавкаю)

- Ти качка, що ти робиш на воді? (плаваю)

- Ти кішка, що в тебе на лапках? (кігті)

- Ти коза, що в тебе на голові? (роги)

- Ти свинка, який в тебе ніс? (п'ятачком)

а хвіст? (гачком)

- Ти кошени, хто в тебе мама? (кішка)

- Ти кінь, що ти любиш їсти? (сіно, траву)

- Ти теля, як ти розмовляєш? (мукаю)

2. Словесна вправа на автоматизацію звука. Назвіть слова зі звуком [p]

(ведуча пропонує взяти допомогу гостей)

- Підбиваємо підсумки цього раунду та всієї гри! Перемогла команда знавців, якій вручається кубок переможців (*нагородження*)

- Оскільки тема нашої гри була «Знавці української мови», пропоную всім назвати якомога більше прислів'їв про мову.

Прислів'я:

Хто мови своєї цурається, хай сам себе стидається.

Пташку пізнають за пір'ям, а людину за мовою.

Більше діла — менше слів.

Будь господарем своєму слову.

Слово — не горобець, вилетить — не спіймаєш.

Від гарних слів язик не відсохне.

Від теплого слова і лід розмерзається.

Гостре словечко коле сердечко.

Де мало слів, там більше правди.

Діла говорять голосніше, як слова.

З пісні слів не викидають і свого не вставляють.

Краще переконувати словами, ніж кулаками.

Не кидай слова на вітер.

Шабля ранить тіло, а слово — душу.

Слово до слова — складається мова.

Удар забувається, а слово пам'ятається.

Щире слово та діло душу обігріло.

- На цьому наша гра закінчена. Всім дякую. До нових зустрічей!

Додаток 1. Інтерактивна гра «Стежинами казок»

Додаток 2. Слайд-шоу використаних методів

Додаток 3. Стислий відеоролик відповідей дітей

Додаток 4. Українська народна гра «Галя по садочку ходила»

Додаток 5. Відеозавдання від логопеда